

Ekonomisk översikt - hösten 2023

06.10.2023

Johan Flink & Robin Lähde

Dagens presentation

- Målsättningen är att publicera höstens ekonomiska översikt imorgon.
- En lägesuppdatering genom främst den färskaste tillgängliga statistiken (t. ex. inflation, arbetsmarknad, befolkningstillväxt, branschanalyser).
- Konsumentbarometer och prognoser.
- Frågor och kommentarer är välkomna.

Globalt

Nuvarande situationen:

- Globala ekonomin saktar in. Svagare tillväxt i år och inkommande år.
 - Inflationen har tydligt minskat i många länder. Den underliggande inflationen* avtar saktare.
 - Räntehöjningar ser ut att vara (nära) avslutade för denna räntehöjningscykel
 - Konsument- och företagsförtroendet fortsatt pessimistiskt
 - Oväntat motståndskraftiga arbetsmarknader trots ansträngt läge
-
- Osäkerhetsmoment:
 - Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess kringeffekter.
 - Inflationens utveckling framöver; hur snabbt faller den tillbaka?
 - Fortsatt hög volatilitet, utsikter kan ändra snabbt.

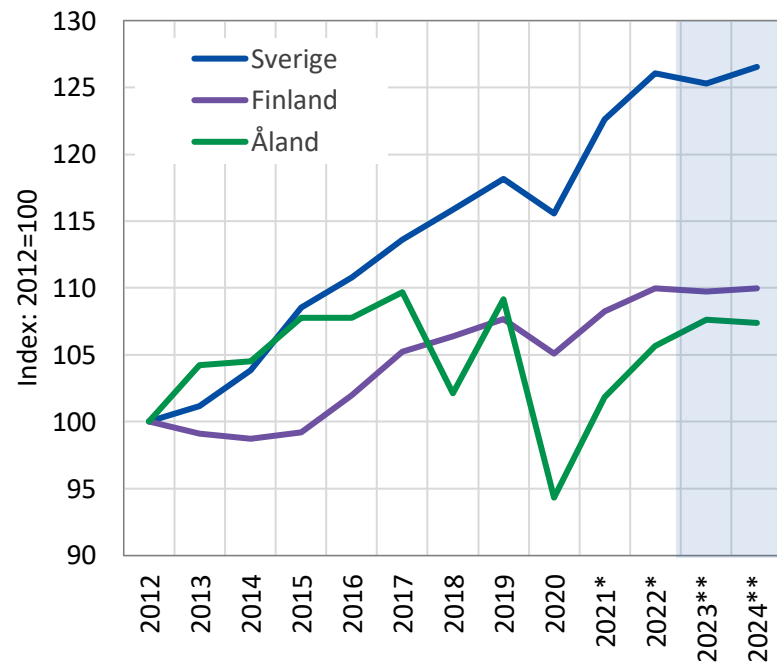
*Årsförändring i konsumentprisindex rensat för energi- och matpriser

Höstens konjunkturbedömning är något positivare än vårens översikt.

- Inkommande data för både 2022 och 2023 har varit starkare än vad ÅSUB räknade med i våras, vilket har stärkt BNP-siffrorna för åren i fråga.
- Utgångsläget för prognosperioden är rätt lika det i våras, med endast mindre justeringar i prognoser för arbetslösheten och befolkningstillväxt. Inflationen har justerats upp på grund av att ränteeffekten ser ut att bli något större än vad vi räknade med i våras.
- Produktionen hålls tillbaka av den svaga internationella konjunkturen, och återhämtningen på arbetsmarknaden har avstannat. Hushållens ekonomi är ansträngd under hela prognosperioden.

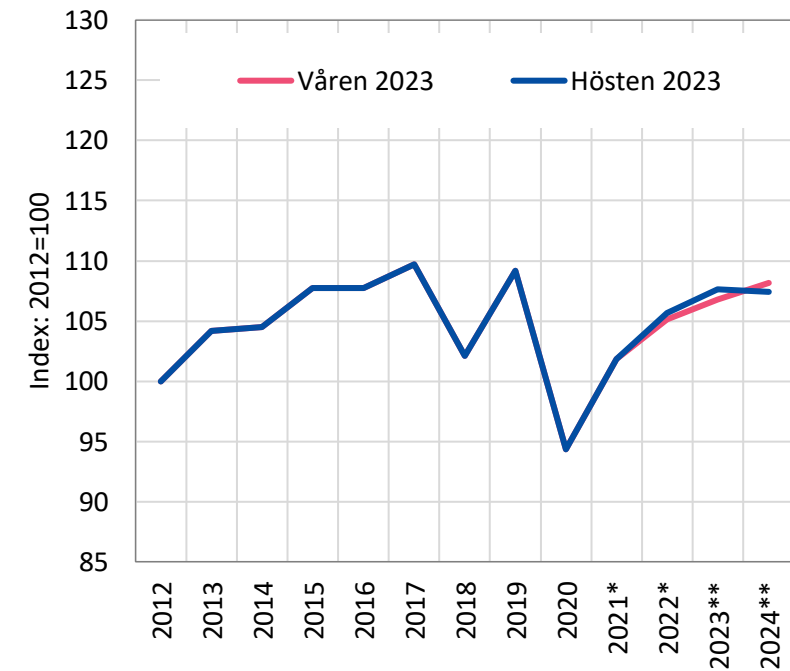
BNP-tillväxten för 2022 och 2023 har reviderats upp samtidigt som prognosen för Finland reviderats ner, vilket leder till att Åland närmar sig Finland i förhållande till nivån före pandemin.

Figur. BNP-volymtillväxten 2012-2024** för Åland, Finland och Sverige. Volymindex, år 2012=100.

Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.
*Preliminära beräkningar.
**Prognoser

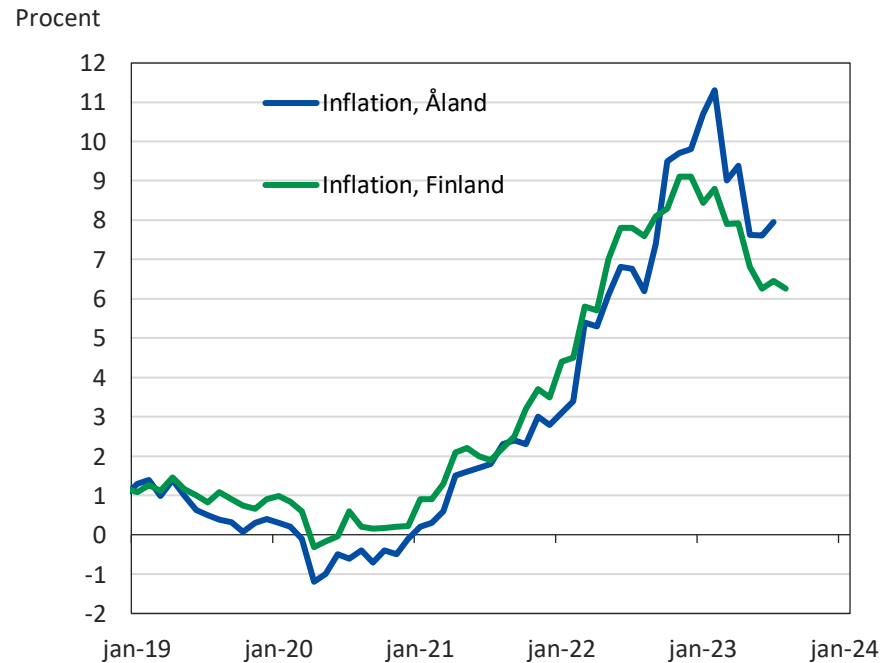
Figur. BNP-prognoser i ÅSUBs konjunkturrapporter hösten 2023 och våren 2023

Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.
*Preliminära beräkningar.
**Prognoser

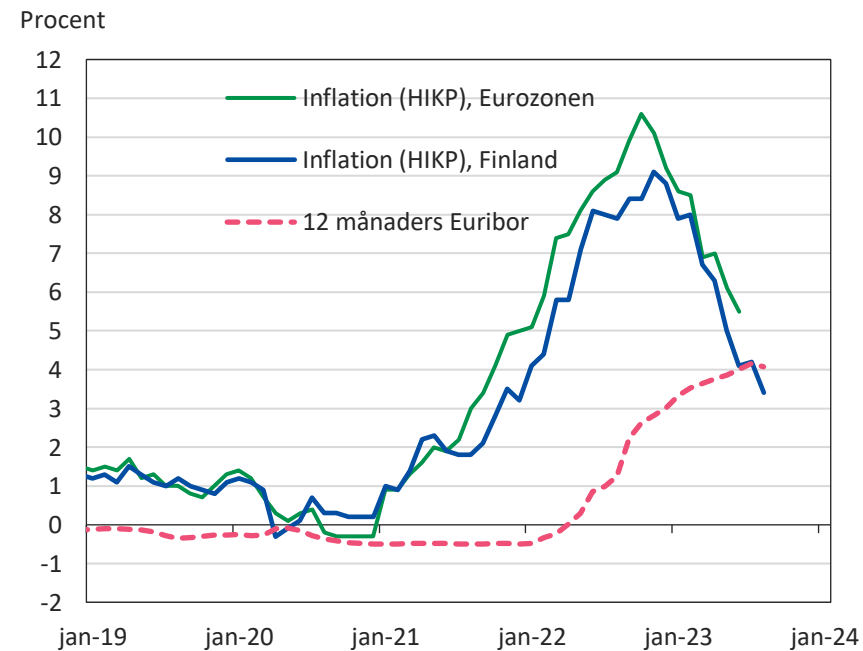
Stigande räntekostnader innebär klart högre KPI-inflation på Åland än i Finland under innevarande år. Innebär även stor skillnad i KPI- och HIKP-inflation.

Figur. Inflationen (KPI) i Finland och på Åland januari 2019 – juli/augusti 2023

Källa: ÅSUB, Statistikcentralen

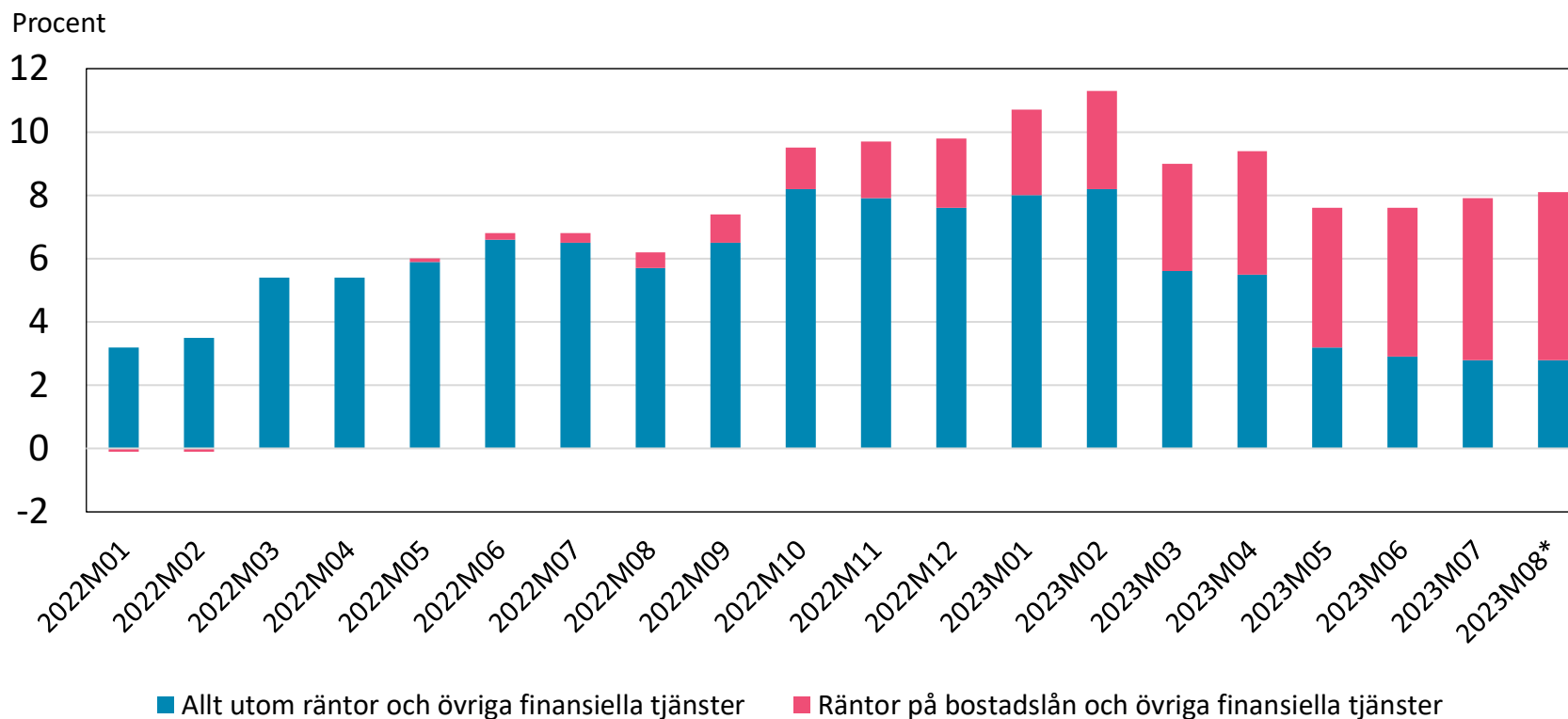
Figur. Inflation (HIKP) och ränta januari 2019 – juli/augusti 2023 (eurozonen/Finland).

Källa: ÅSUB, EUROSTAT, Finlands bank

Räntehöjningarna driver just nu KPI-inflationen – i synnerhet på Åland. Ränteeffekten väntas försvinna gradvis under det kommande året.

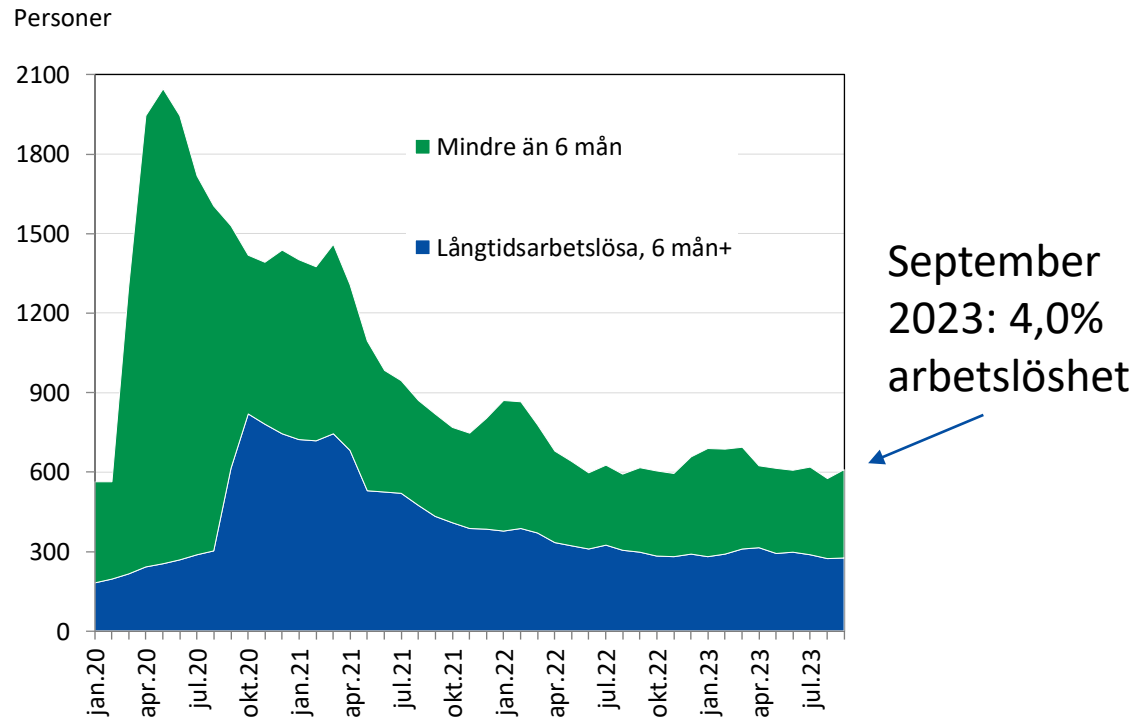
Figur 2. Andelen av inflationen som härrör från räntor från bostadslån samt ospecificerade finansiella tjänster

Källa: ÅSUB

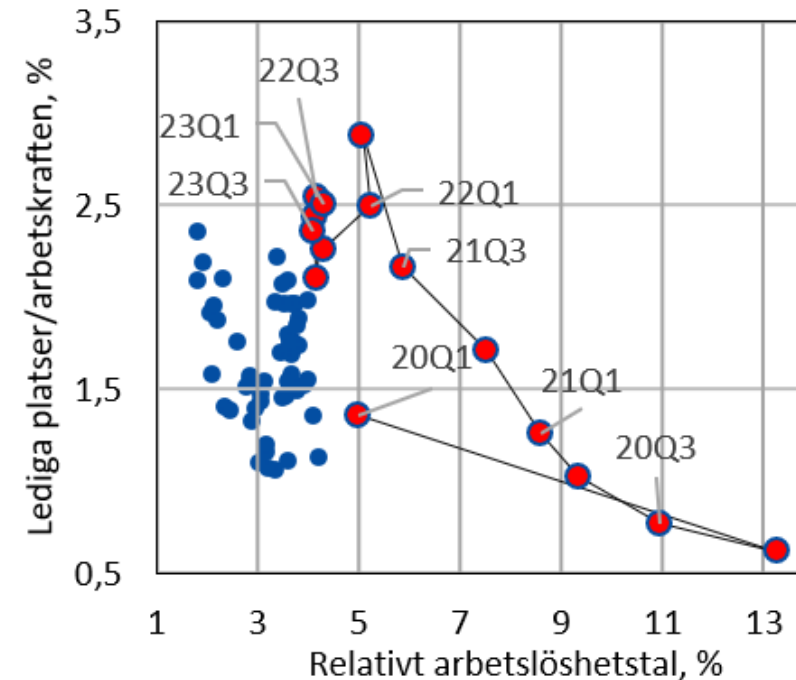
Arbetslösheten har legat på ungefär samma nivå det senaste året. Matchningsproblematiken ligger på en förhöjd nivå jämfört med före pandemin.

Figur. Antal arbetslösa, jan. 2019 – sep.2023.

Källa: ÅSUB

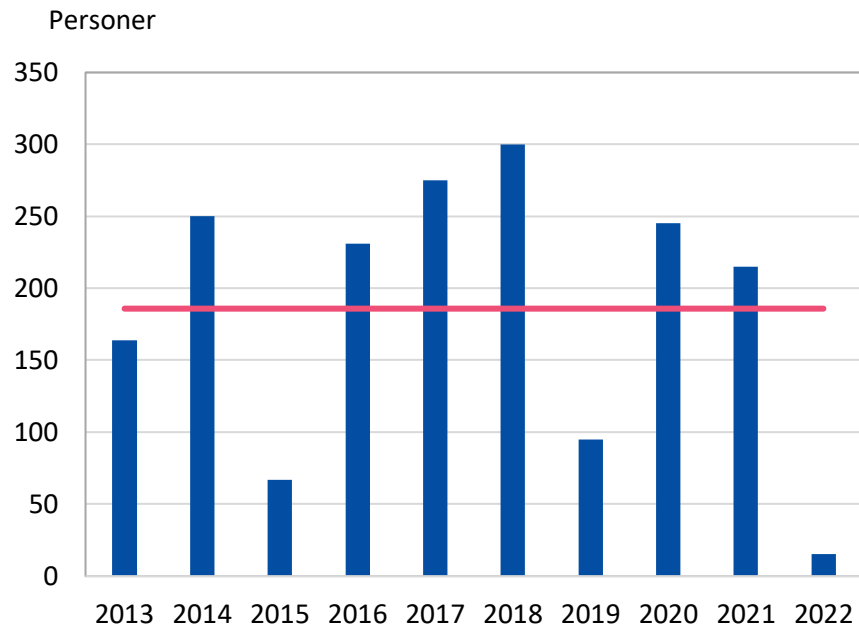
Figur. Vakansgrad och relativt arbetslöshetstal (säsongsjusterat), första kvartalet 2007 - tredje kvartalet 2023 (blå punkter är kvartalsobservationer 2007-2019).

Källa: ÅSUB.

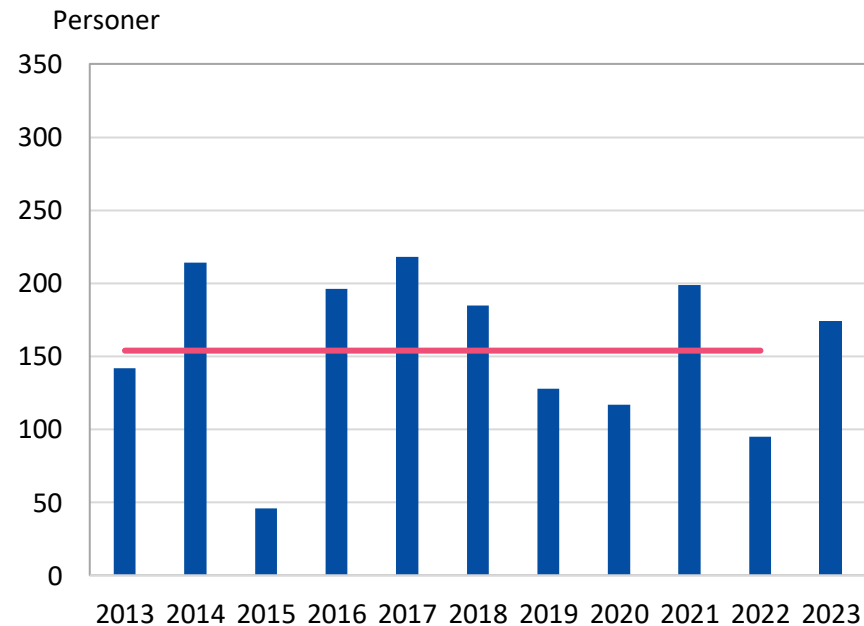
Preliminära siffror för befolkningstillväxten signalerar en betydligt starkare befolkningstillväxt 2023 jämfört med fjolåret (2022: +15 personer)

Figur. Befolkningstillväxten 2013 - 2022

Källa: ÅSUB
Not: Den rosa linjen är medeltalet för 2013 - 2022

Figur. Flyttningsnetto under första årshalvan, 2013 - 2023

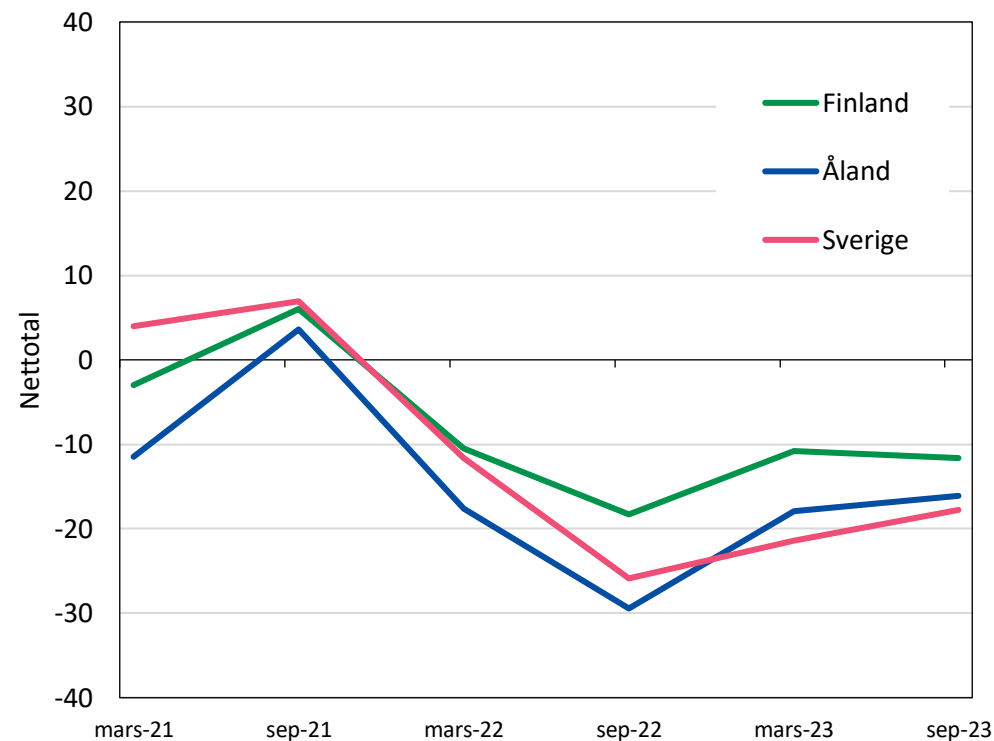

Källa: ÅSUB
Not: Den rosa linjen är medeltalet för 2013 - 2022

Befolkningstillväxten för innevarande år per slutet av augusti: +210 personer

Fortsatt svagt konsumentförtroendet i september. De åländska hushållen var mer pessimistiska än de finska men positivare än de svenska.

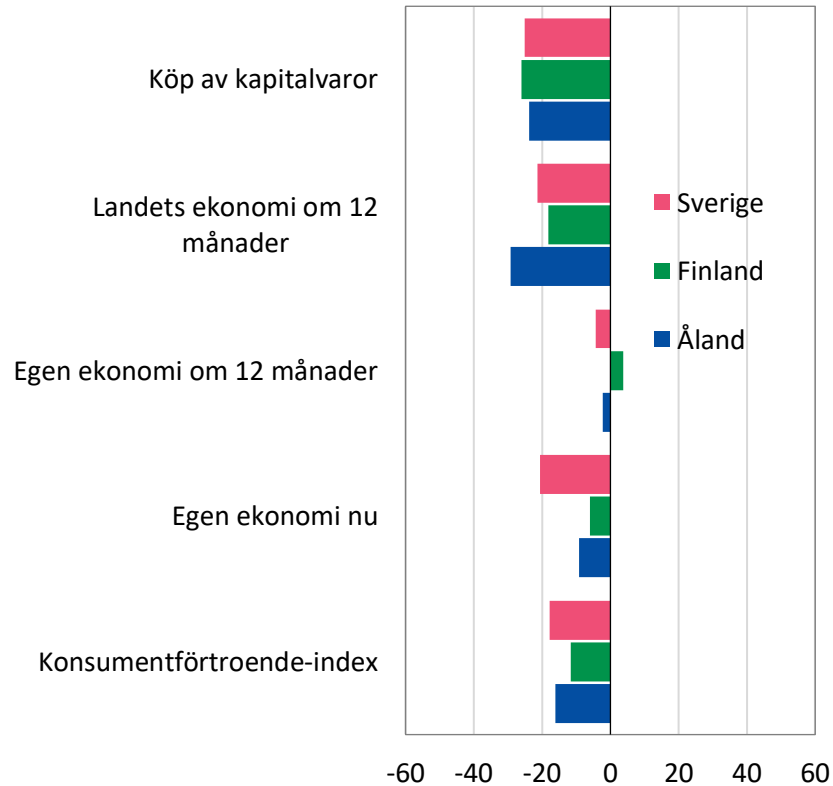
Figur. Konsumentförtroendeindex för Åland, Finland och Sverige, mars 2021 - september 2023.

Källa: ÅSUB, Eurostat

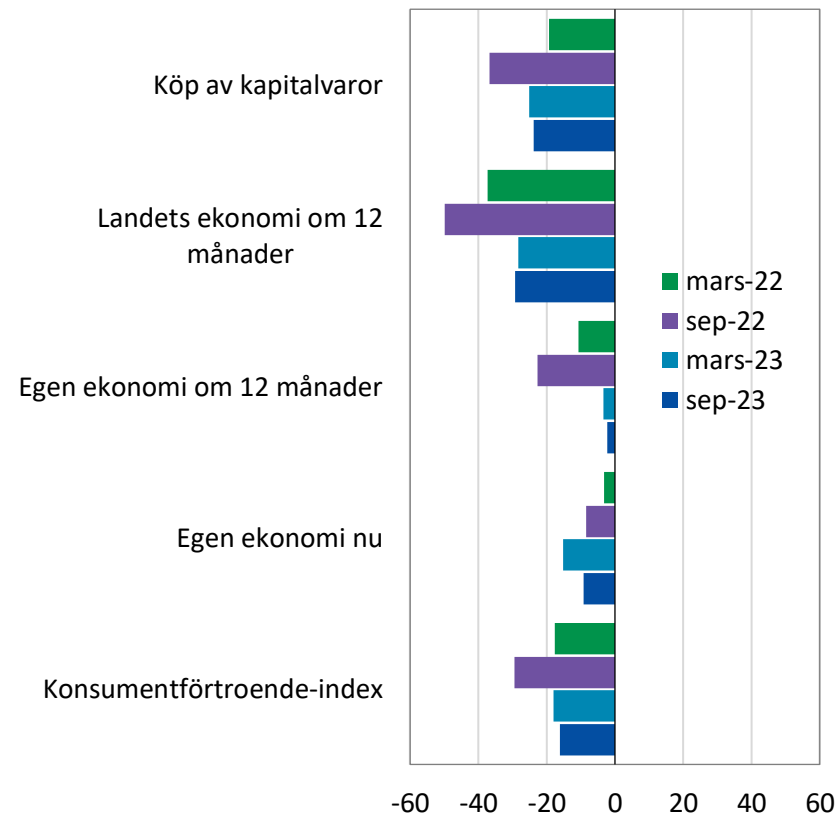
Bedömningarna av den egna ekonomin, både nu och 12 månader fram, bidrog till den försiktiga förbättringen av det åländska konsumentförtroendeindexet från vårens bedömning

Figur. Konsumentförtroende-index och netttotal för delfrågorna. Åland, Finland och Sverige, september 2023.

Källa: ÅSUB, Eurostat

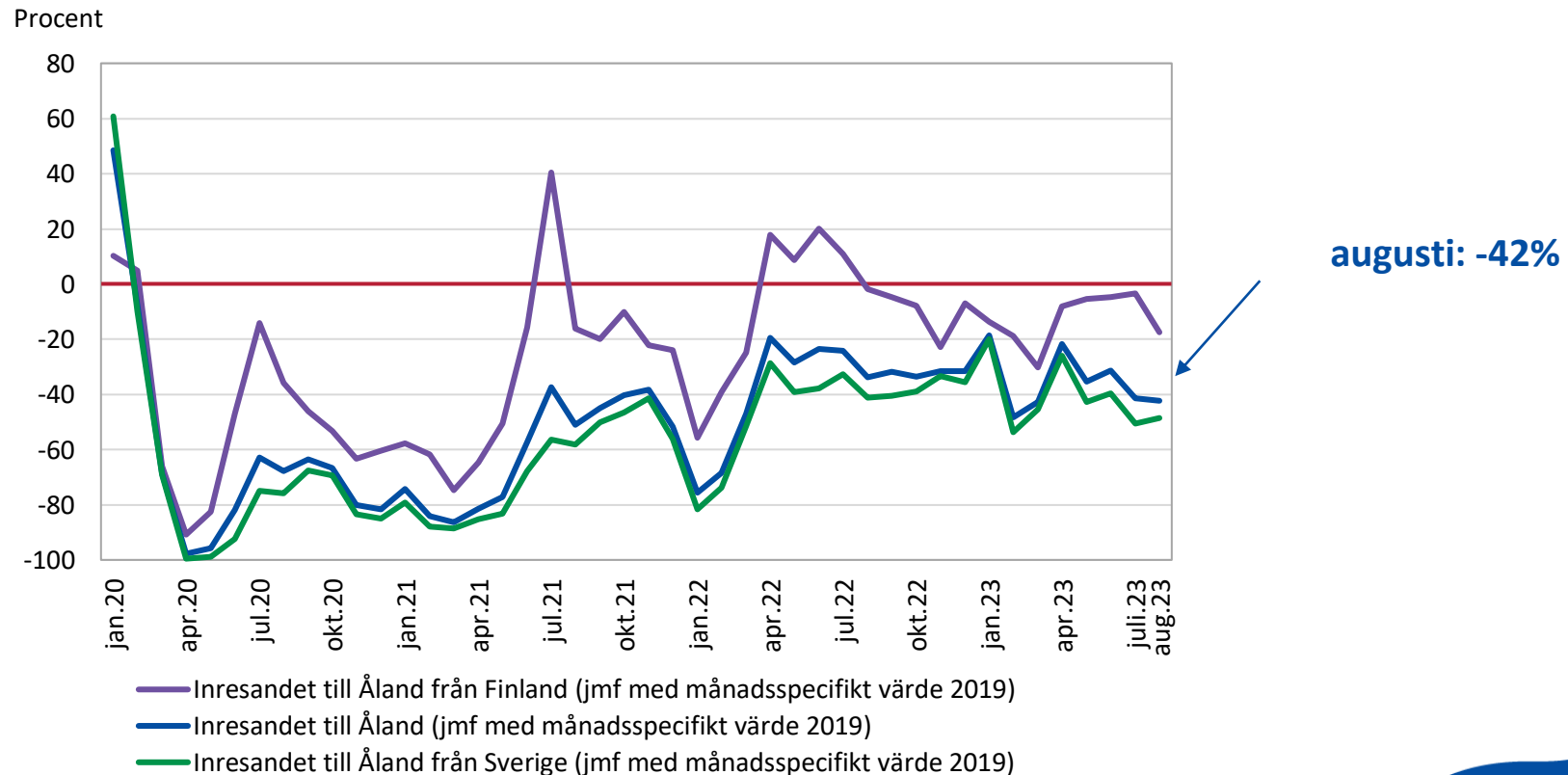
Figur. Konsumentförtroende-index och netttotal för delfrågorna. Åland, mars och september 2022 och 2023.

Källa: ÅSUB

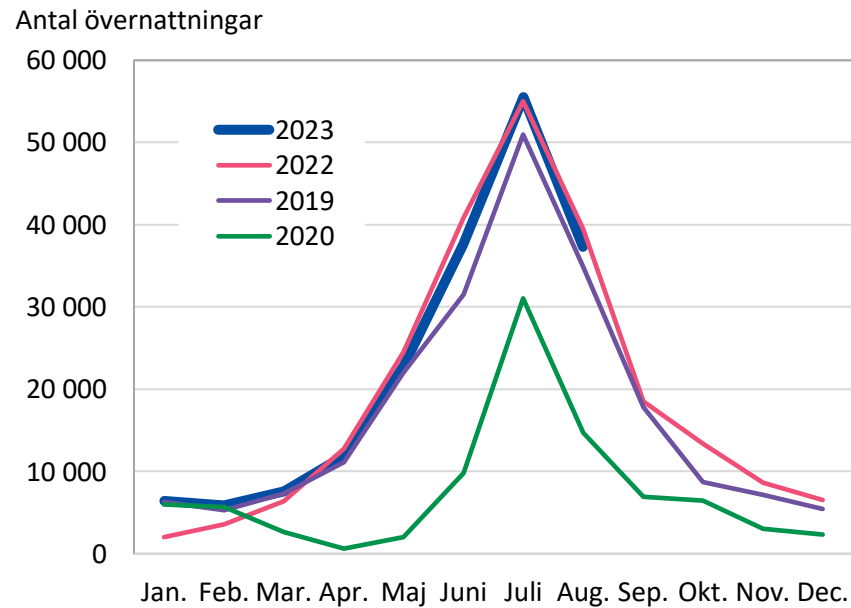
Inresandet till Åland 2022 ökade med cirka 53 procent från år 2021. Trots ökningen var det totala antalet inresande 2022 fortfarande cirka en tredjedel under nivån 2019. Minskat tonnage mellan Sverige – Åland – Finland, minskad köpkraft och en svag krona talar emot en fullständig återhämtning de närmaste året.

Figur. Inresande till Åland januari 2020 – augusti 2023, efter avreseland. Procentuell skillnad från månadsspecifikt värde år 2019.

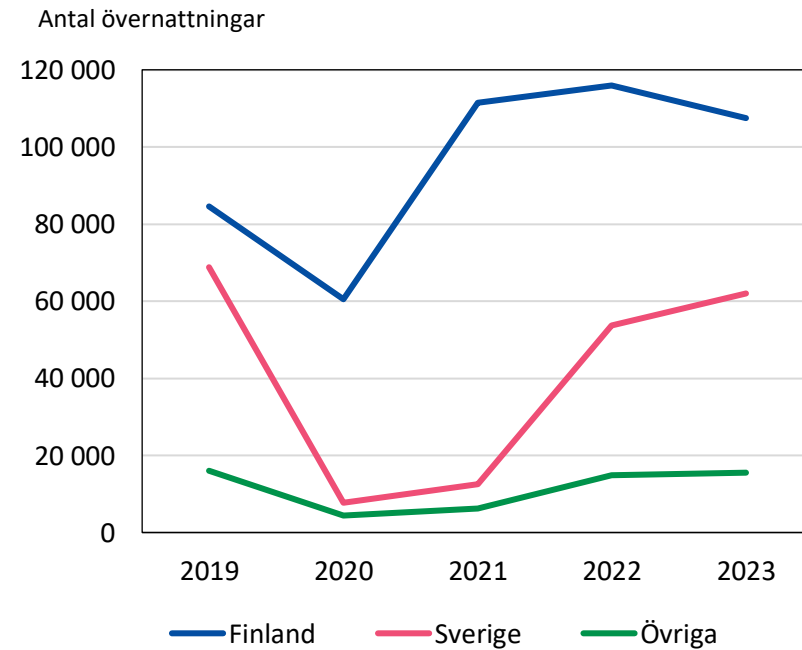
Antalet övernattningar på de åländska hotellen under 2022 var det högsta under 2000-talet: nära 232 000 övernattningar, Hotellövernattningarna under årets första sju månader i nivå med 2022.

Figur. Hotellövernattningar 2019, 2020, 2022 och 2023 efter månad.

Källa: ÅSUB

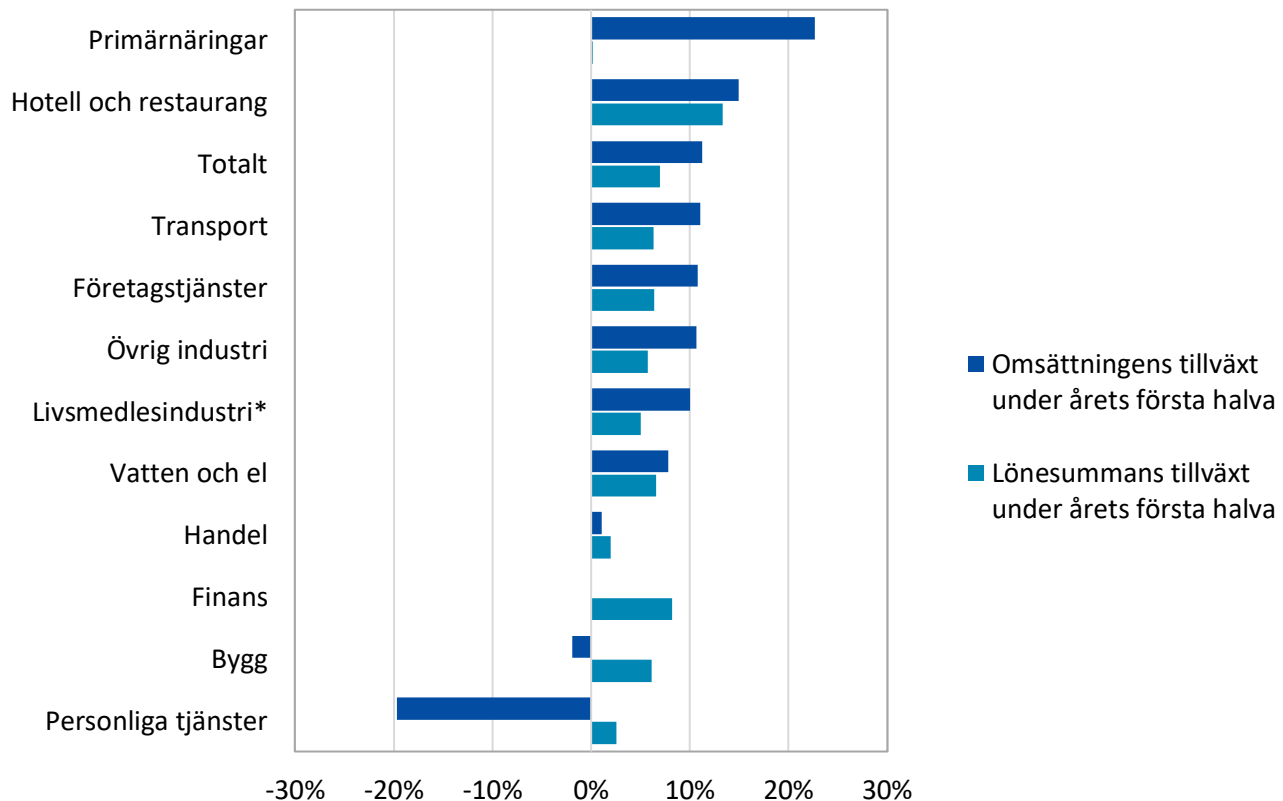
Figur. Hotellövernattningar (januari – augusti) år 2019-2023 efter gästernas

Källa: ÅSUB

Branschvis omsättning och lönesumma under första halvan av 2023.

Figur. Tillväxt i omsättning och lönesumma under första årshalvan 2023 (jämförelseperiod: första årshalvan 2022). Säsongsjusterade uppgifter.

- Obs! Jämförelseperioden (2022 h1) präglades delvis av covid-19 restriktioner.

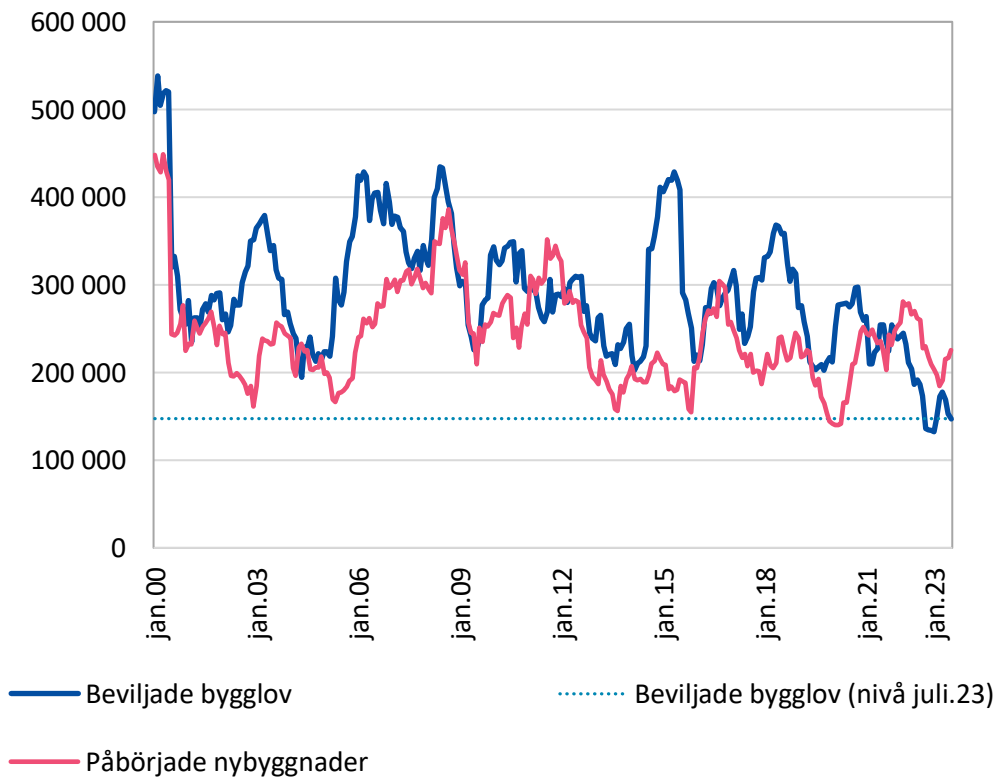
Källa: ÅSUBs löne- och momsregister.

*) ÅSUBs egna uppskattning över omsättningens och lönesummans tillväxt

Beviljade bygglov nere på 2000-talets lägsta nivåer

Figur. Beviljade bygglov och påbörjade nybyggnader januari 2000 – juli 2023, volym (m³, glidande årssumma)

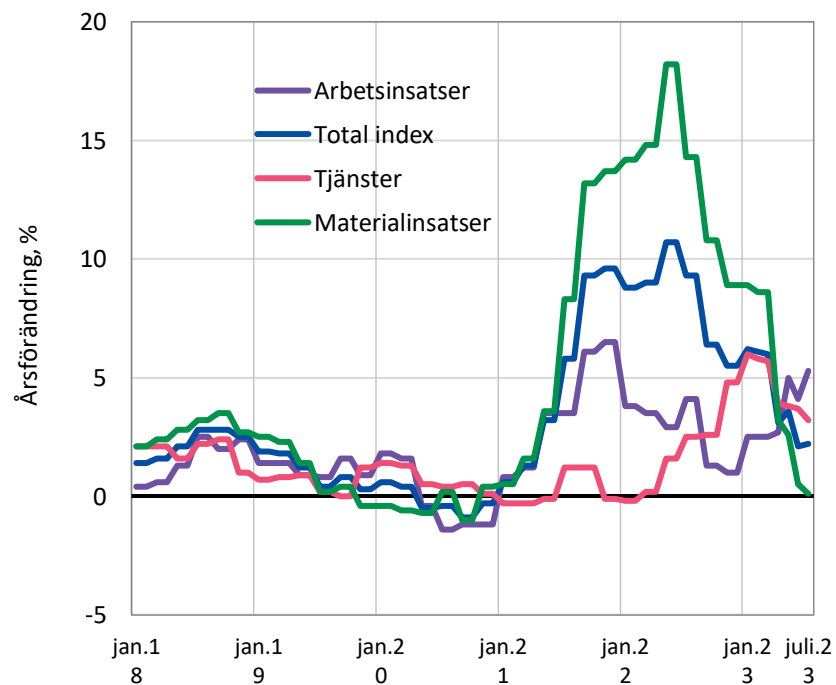
Volym (m³)

- Påbörjade nybyggnader följer efter utvecklingen i bygglov, men med viss fördröjning
- Trenden med en minskade mängd beviljade bygglov har sett relativt lika ut inom samtliga byggnadssegment.
- Aktiviteten inom byggsektorn väntas sakta in framöver

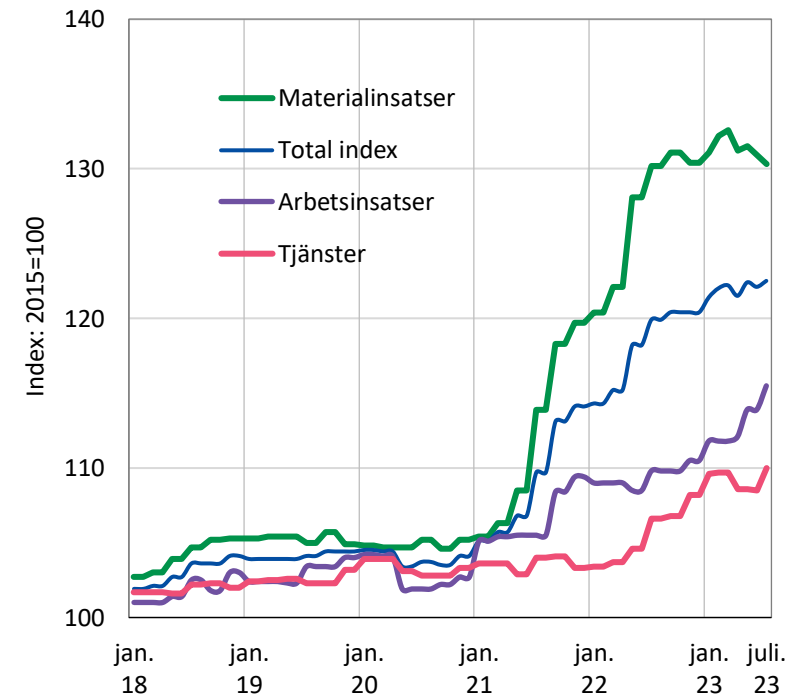
Kostnadsutvecklingen inom byggsektorn har bromsat in. Men fortfarande dyrt att bygga.

Figur. Årsförändringen i byggkostnadsindex i Finland januari 2018 – juli 2023, efter kostnadslag.

Källa: Statistikcentralen. ÅSUB bearbetning

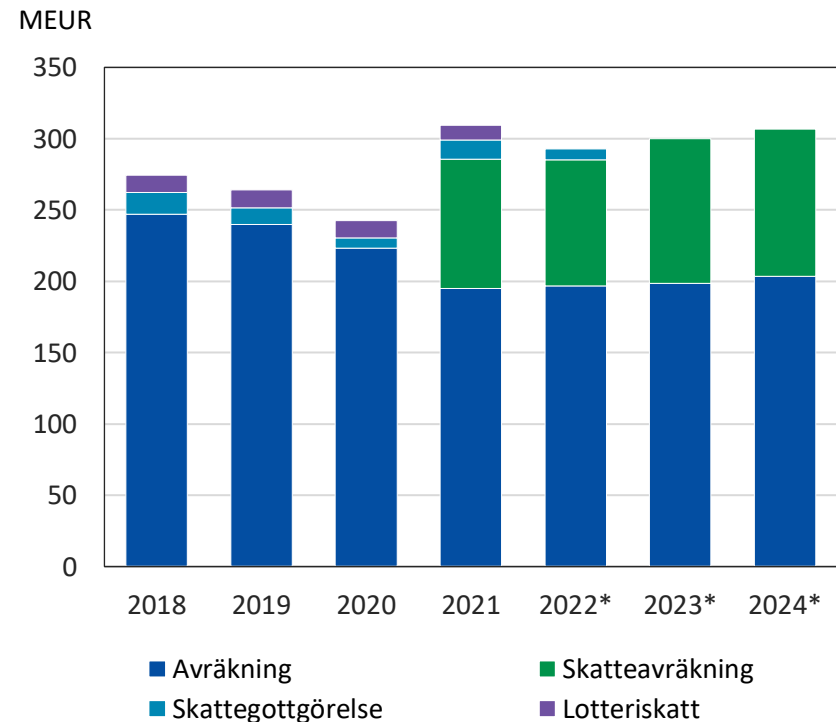
Figur. Byggkostnadsindex i Finland januari 2018 – juli 2023, efter kostnadslag. Index: 2015 = 100

Källa: Statistikcentralen. ÅSUB bearbetning

Landskapets inkomster

Figur. Utvecklingen av avräkningen, skattegottgörelsen, skatteavräkningen och lotteriskatten (miljoner EUR, löpande priser), 2018–2024*

Källa: ÅSUB. Egna beräkningar.

*Prognoser

Not: Blocket för lotteriskatten 2021 utgörs enbart av lotteriskatten som genererats år 2020. Lotteriskatten som genereras 2021 och 2022 ingår i skatteavräkningsbeloppen för respektive år.

- Nytt finansieringssystem fr.o.m. 2021. Övergångsperiod skapar en puckeleffekt på totalt cirka 32 miljoner euro som härrör från 2019 respektive 2020.
- Utfallet för skatteår 2022 ser ut att bli något lägre än i vårens bedömning (ca. -3 meur).
- Både avräkningen och skatteavräkningen väntas öka 2023 och 2024.

Kommunerna drabbas av ojämnt redovisade skatter

- Inkomsterna som är grunden för kommunalskatten ökar i år med drygt fyra procent, tack vare lönejusteringar, indexjustering av pensionerna och något förbättrat sysselsättningsläge. Tillväxten i skatteintäkten avstannar dock pga höjt grundavdrag (kompensation 70%), resekostnadsavdrag (kompensation 70%) samt högre arbetsinkomstavdrag (eftersom större del dras från kommunalskatten då statsskatten minskar).
- Har redovisats för mycket kommunalskatt till kommunerna för innevarande skatteår, vilket kommer att korrigeras nästa år då beskattningen för 2023 slutförts
- De debiterade skatterna från samfunden beräknas växa med närmare 10 procent i år, men kommunernas andel av samfundsskattekakan minskar med ytterligare 9,85 procentenheter, vilket motsvarar över 3 milj. euro som kommunerna kompenseras för.
- Även för samfundsskatterna kommer Skatteförvaltningen att göra negativa korrigeringar i redovisningarna till de åländska kommunerna den närmaste tiden för undvikande av dubbelbeskattning. Korrigeringarna hänförs tillbaka till 2021.

Prognostabell hösten 2023 och våren 2023

Hösten 2023

	2020	2021*	2022**	2023**	2024**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	-13,6	8	4	2	0
Befolkningsförändring (antal personer)	245	215	15	210	180
Relativt arbetslöshetstal (%)	9,5	6,8	4,5	4,2	4,2
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	-0,4	1,7	6,6	8	3

*) Preliminära uppgifter för BNP-tillväxten **) Prognoser

Våren 2023

	2020	2021*	2022**	2023**	2024**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	-13,6	8	3	2	1
Befolkningsförändring (antal personer)	245	215	15	180	180
Relativt arbetslöshetstal (%)	9,5	6,8	4,5	4,3	4,3
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	-0,4	1,7	6,6	7	2,5

*) Preliminära uppgifter för BNP-tillväxten **) Prognoser

Tack för visat intresse!

www.asub.ax

